

AUTOKRITIKA

Azkeneko zenbakiaren kritika bat argitaratzea zen gure asmoa. Geuk egia. Oraingoz, alegiñak eginda ere, ezin izan diogu "erramua" jarri. Ustekabeko lanak etorri baizaizkigu azken orduan.

Dana dala, datorrenerako burutuko dugula itz ematen dizuegu. Zorrotza izango al da!

Zuzendaritza-k.

Gogortasunik-ezaren

Gogortasunik-ezaren ideiak izan du bere inportantzia India-ko gertaeretan. Bere asmatzaille ta mai-xu izan zen Gandhi-k asko lagunduzion India-ko erriari bere askatasun bideetan. Oraingo lantxo onen le-rroen bitartez, Kerala-n gertatua okasio bezala arturik, "Sathyagraha" metodoaren berri eman nai dut. Gero bakoitzak epaitu beza moral-arauen aurrean.

* * *

1957'an Kerala'ko erriak komunismo-partidoa autatu zuan gobernutzat. Demokrazi-bideetatik gafia-ra. Bi urte barru, berriro, partido ori jausiarazi egin zuan, baño odolixurketarik gabe, armarik gabe alegia. Ala ta ere bertan gelditu zan komunismuaren indarra ta arriskua. Erriak parte aundia izan zuan

**PELLO
AGIRRETXE**

indatza

gubernuaren amilketan. Aurreago ikusiko da nola sortu zan erriaren aldetik oposizioa, ta kristau-katolikoan laguntasunaren garrantzitasuna.

Komunismoak azkarregi egin zuan pot. Izan ere, ez baizan igo geienen laguntasunarekin, beste partidoen arteko asarre ta ezin ikusiak aprobetxatuaz baizik. Elekzio-sistema ere bentajatsu izan zitzaiz-

kion. Gertaera auek aaztu ezkerro, seguru asko urri xamarra izango zirean bere aldeko botoak. Dena dela, millakak botatu zuten komunismoaren alde, ainbesteko prolemak askatuko zituelako itxaropenetan. Prolema izugarriak zirean izan ere Kerala'koak. Ia bi milloi langille lanik gabe; industriarik baterez; bizitzeko bear zanaren erdia besterik etzuan ematen berriz nekazari-tzak. 100.000 universidade-karreradun puestorik gabe. Ta denaren gafietik pobretasuna. Prolema auen gain esan zituan itz goxoek eman zioten, ifundik ere garaipena komunismoari.

Gobernatzen asi-ta segituan bi arpegi erakutsi zituan. Aurrenetik lan-sariak pittin bat geiagotu, langilleri lana sortu ta a. Bi urte barru ordea, besterik zan. Asi zan ortzak erakusten komunismoa. Orduan Kerala'ko estadiarekin komunista soziedade bat egiteko ametsa etorri zitzaion, baño ortarako Indiako Konstituzio-demokratikoak galerazten zion. Bi korriente nabaritu ziran segituan: bat E. M. S. Namboodiripad'en alderdikoa. Konstituzioarekin konforme zegoana. Ta bestea, portidoko sekretario zan M. No. Govinda Nairs'en alderdikoa. Onek dena komunismu biurtu nai zuan. Baiño uste gabe, bide zaila ta aldapatsua billatu zuan.

Etzuan asko uste oposizioren bat sortu bear zitzaiokeenik. Katolikoek, gutxi ta sakabanatuak, indargeak iruditu zitzaizkion. Baiño ez ka-

tolikoek bakarrik, erri osoak erantzun zion Kerala etzala Hungria ta Tibet bezela.

Erriaren erabakia

Elekziotan partido komunistak aurrerapen sozial ta ekonomiku liluragarrienak agindu zituan: industria sortu, nekazaritza indarberritu, erri guztiarentzat bizikera itxurazkoak ezarri t. a. Itza betetzeko ordua eldu zanean ordea, etzan mixeria besterik ikusten; ez industririk ta ez lanik; nekazaritza ere ifioiz baño atzeratuago... Ta egokera ori gaizkiagotzeko, maltzurkerizko favoritismo bat zerabilkian eskuartean .Beti bezela, pixkanaka-pixkanaka ur guztiak bere errotara zeramazkian. Onela kooperatibo ta olakoen premia predikatu bai, baiño bitartean komunisten eskuetan zeudenei bakarrik lagundu... Gobernu Zentralak lan-gabekoei laguntzeko ematen zuan diru guztia azkenean komunismu-alderdikoen poltsikutara zijoan. Errian alderdi, gogo ta egite guztiak kontrolatu egin nai zituan. Komunismoaren atzaparrak gañean ikusi-ta, larri-min bat sortu zitzaion erriari. Ta inseguridade ontan organizazio berezi batzuk formatzen asi ziren "kristóforos" erriaren eskubideak defenditzeko; "shanti sena" mogimendua; "pake-brigadak" t. a.

Azkenean, 1958'ko azaroaren 26'an lege berri bat eman zuan ikastola guztientzako: marsismoa erakuste-

ko, alegia. Kerala'ko 10.404 eskoletatik 7.000 katoliko ta nairs'en eskuetan zeuden. Agindu berriaren aurrean, Gotzai katolikoek, eskola guztiak ixtea erabaki zuten, marsismu-kaiola biurtzea baiño denak galtzea obe zala-ta. Emendik sortu zan "askatasun-mogimendua", komunismoa oimperatu ta gobernu berri bat eraikitako asmotan. Erriko 90% mogimendu berriaren alde jarri zan. Bazetorren, ba, ekaitzaldia.

"Sathyagraha" ta gobernu aurrez-aurre

Gobernuak nola etzuan ikusten egokeraren larritasuna, etzien kasorik egin kontrarioen eskarieri. Baiño bero zeuden gauzak. Oposizioaren aldetik zetozten gogo edo gurrieri inportantzirik eman gabe ixlleen pasa zituanean gobernuak, "mogimendua" gudate bat eraketu zuan garagarrillaren 12'rako. Indiaren askatasun aurretik, Gandhi'k inglesen kontra erabili zuan guda-keta bera: "sathyagraha" deritzaiona, alegia.

"Sathyagraha" moduari zailla da definizio bat ematen. Gandhi'k zionez, metodo edo modu ori darabilkianaren aldetik gertasun bereziak bear dira euki, bai barrutik ta bai kanpotik. Oposizioaren agerpena, iraupen eginge edo pasivua, laguntzarikeza, gobernuaren egimenak moteltzea, eriotzarafioko baraua t.a. konprenditzen dituala esan genezake; baita, ala bear izan ezkerro, in-

puestorik ez pagatzea, uritarrei edo zibilleri kasorik ez egitea, gauza guztietan boikot egitea ere konprenditu ditzazke. Baiño orrek guztiak prinzipio bat du burutzat: "gogortasunik eza" deritzazio prinzipio oni. Persona ta jabetasun guztiari errespetoa.

"Askatasun-mogimendua" "gogortasunik eza" prinzipioari itsatsi zitzaion. Ala ere, ikastolak eta terroristen aldetik etorri zitezken erasoaldi bidegabekoetatik defenditzeko voluntario-listak biltzen ibilli zan; gañera eguneroko gimnasia ta banbuzko makillaren astinketarako preparatzen. Gobernu-partidoak e tzion aurrenetik mogimendu oni batere inportantzirik eman. Katoliko ta nairs'en burutapen zoro, bat, edo obeto, estaduaren sozial ta ekonomiku azkera galeraztearren katoliko ta nairs' ek sortutako zalapartan bat iruditu zitzaion. Erriak etzuala parterik izango uste zuan. Beste orrenbeste esan zuan lenen ministroak ere ain zuzen, Indiako estaduetatik egin zuan ibillaldian. Baiña, bada ezpada ere, etorkizunari begira segurantzji geiago eukitzearren, auzoko Madras estaduko poliziaz gaiñera, 10.000 polizi berri bildu zituan, kontrarioen mitin ta asal-deaderrei kasorik egin gabe.

"Sathyagraha", esan bezela, puntu-puntuasi asi zan lanean. Garagarrillaren 12'an estadu guztiko salerosketak itxi to Cochín'eko kaia geldiarazi zitun. Garbi ikusi zuan orduan gobernuak etzala mogimen-

du ura bakar batzuenak bakarrik. Urrango egunean alarma-deiarekin batera neurri estuak jaulki ziren gobernutik. Polizia tiroka sartu zan Aukamali'n eta ixkanbilla ontan 7 izan ziran illak eta 25 elbarrituak. Garagarrillaren 22'an erriko komunikazio guztiak eta erri-etxeetako sarrerak galerazten asi zan mogimendu bera. Gobernuaren agindua ala izan arren, ez ikastola arruntik, ez partikularrik, etzan iriki. Milla-kakarekin, aundi ta txiki, zar eta gazte denak aupagarritzat zeukatzen erri-bizitzaren motelketan saiatzea edo parte artzea.

Uztaren erdi aldera, berriz, legetiar prolema batzuk erabaki ondoren, indar berriak eldu zitzaizkion mogimenduari. 10'an erriko Batzarrak lista salatsua bat azaldu zuan gobernu-komunistaren kontra. Emakumeak eta guzti sartzen ziran. Une larriak zetozkion erriari: euri-garaia, mixeri gorria, sufrimentuak ugari... Baiño "sathyagraha" aukeratu zuanez, prest zegoen edozein sakrifizioeri kopet emateko. Poliziak etzuan gogorregi sartu nai izan, baiño ala ere nai go gor portatu zan ergelenekin.

Millaka persona bildu ziran Tri-vandrum-kapitalean, Aukamali-tik ildakoen gorantzan zetorren zuzipiztuzko prozesioari ongi-etorria emateko.

Batzarrak emandako zifratan ikusi dezakegunez, 49 egun iraun zituan "erri-zalaparta" onek; poliziak 248 makilkadakin (**lathi**, banbuzko

makilla erabiltzen zuan askotan poliziak) 15 il zituan; 248 asko palta etzutela utzi, ta 1273 bapo astindu. 149.841 persona izan ziran erriko trafikoa galeratzen zeuden tokietatik sakabanatuak; 31.855 ausartuak; 80.985 espetxetuak.

“Zalaparta” onek erabaki auskartz bat zeukan oiñarritzat: indarke-tarik gabe, baño gobernua bota artean ez gelditzea. Fin jokatu zuan beti erriak, ez artzairik gabeko artalde batek bezela. Etzuan beñiere bere nagusitza galdu. Etzan izan polizi zauriturik, ezta jendeak sufritu zituan makilkada bero aien unetan ere. Batziran gogortasuna, indarketa eskatzen zuten elementuak, batez ere R. S. P. partidoan. Aukamali’koa bukatuta, dagonillaren 9’rako erabaki zan Trivandrumerako martxa; voluntariok geienak, gobernua lurreratu arte ez biratzeko itza eman zuten.

Erriaren jokaera onek, prolema naastu bat sortu zion gobernu zentralari. Zein erabaki artu bear zuan gobernu zentralak? Nori lagundu, erriari ala Kerala’ko gobernuari?

Komunistek ziotenez, elektzotan irabazita igotzen zan partidoari bost urteko gobernua ematen zion Konstituzioak; beraz “gurea da oraindik egizko gobernua”. Au ta “erri-zalaparta” katolikoek eta nairs’ek eragindakoa zala esaerak zabaldu ziren Indian zear.

Aurrenetik politiku elduenak ixi-

lean gorde ziren. Eguneroko prensak ere etzuan ezer aitatu.

Baño ba-zetorren egizko egokera ezagutzera emango zuan eguzkia. Indiako politikorik ospetsuenak prolemaren sakontasunezaz konturatu ziranean, beren iritziak azaltzen asi ziren. Onela Indira Gandhi’k zion: “Kerala’ko egokera ikusita, galdera bat datorkit: ia nola zezaken lan egin komunismoak Konstituzio Demokratiko baten barruan”.

Oposizioaren buruzagiek jokaera berri ta obeago bat estudiatzen asi ziren. Ziotenez, naspil artatik salbatzeko demokraziak derrior euki bear zuan beste bide bat. Bide ori gobernuaren dimisioa eta elektzio berriak egitea zan, erria, iritzi kanbiatu, ta gobernuaren kontra jartzzen zanean.

Kerala’ko gobernuaren buruzagiek, berriz, buru-gogor zeuden beren postura legezkoa zala iritziari lotuta. Orduan sartu zuten baza Indiako personalidade garrantzitsuenak, gauzak erabakitzeko asmotan.

K. M. Munshi’k ikusmira jeneral baten ondoren, erriari eman zion arrazoia, ta Gobernu Zentralaren bitartekotza eskatu zuan.

Inpotanteagoa zan Nehru’ren ikustaldia. Pentsatzen zanez, onek baretuko zuan itxasoa, ta azkenean erri osoa pake-larrera eramango. Baño bai zera!!! Iru egun barru itzaldi baten zion: “Kerala’n bi mun-

du ikusten ditut: komunismoa ta antikomunismoa. Orregatik, gobernuaren kontra mingortasun izugarria arnasten da errian. Nere eskue-tan balego dimititu ta eleazio be-riak egiteko aginduko nioke go-bernuari”.

Etzuan komunismoak bururik ma-kurtu, baiña azkenean, Indiako Pa-

jandra Phasad presidenteak, Kera-la'ko gobernadoreak esanda, bere kontu artu zuan Kerala'ko adminis-trazioa, gobernuari dimitituarazi ondoren.

Uztaren 31'na eupaka ospatu zuan erriak, garaikundearen eourra bai-zan. Azkenean bota zuan bizka-rreko zama aztuna.

(38'gn, or. dator)

A Beria Errusiako semea zen. Be-la Kun beste sarraski egilea ju... Ez hungarua zen, eta hungaru ala-ber Imre Nagy martirio faltsua, ainbeste hungaritar ilerazi duena? Horien auzia egin bearrik gelditu da, baina debekatu da juduen itsus keriak aipatzea.

Saiatu nitzazue erakustera popu-lu autatua zein den. Hortan ikusten da nola judu guziak ez diren sio-

nista. Badire naski juduetan bes-ten gisa edo obeki oe-estalgia be-ren gana tiratzen dakitenak, beraz beti haien goraipamena, haien kon-trako gorroto itsua bezain asper-garri da. Gainera juduak ez girenei ez zaigu beren propaganda jokuan sartzea komeni.

Azkenekotz eta ikusiz zein zabal-dua den antisemitismua, ainbeste erri desberdinetan ezagutua, ez da dudarik aintisemitismuaren arra-zoin nagusia semita bera dela.